

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 О. Б. Жильцов
« 08 » 2024 р.

ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
Вибіркова частина

для студентів 4 курсу

спеціальності	<u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
освітнього рівня	<u>першого (бакалаврського)</u>
освітньої програми	<u>072.00.01 Фінанси і кредит</u>

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 0104/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти
 (прізвище, ініціали)
« 08 » 2024 р.

Київ – 2024

Розробники:

Рамський А.Ю. д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Сосновська О.О. д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Нечипоренко А.В. к.е.н., доцент кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Казак О.О. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Васечко Л.І. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Сулима М.О. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, Факультет економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від 27.08.2024 р. № 7

Завідувач кафедри (Рамський А.Ю.)
(підпис)

Програму практики погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 072.00.01 "Фінанси і кредит"
(назва освітньої програми)

27.08.2024 р.
Керівник освітньої програми (Нечипоренко А.В.)
(підпис)

Програму практики перевірено

27.08.2024 р.
Заступник декана (Казак О.О.)
(підпис)

Пролонговано:

на 20 / 20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол №

на 20 / 20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол №

на 20 / 20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол №

на 20 / 20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол №

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	денна
Вид практики	вибіркова
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових компонентів з розподілом	4
Обсяг кредитів	6
Обсяг годин	180
Тривалість (у тижнях)	4
Форма семестрового контролю	залік

2. Бази практики

Практична підготовка студентів є складовою частиною освітнього процесу і спрямована на оволодіння студентами системою професійних вмінь і навичок, а також первинним досвідом професійної діяльності, та має сприяти саморозвитку студента.

Виробнича практика (вибірковий блок) є частиною наскрізної практичної підготовки студентів 4 курсу.

Виробнича практика є необхідною складовою частиною підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра. Її проходження студентами можливо на підприємствах різних форм власності та сфер діяльності.

Закріплення студентів за певною базою практики повинно здійснюватись відповідно до тематики кваліфікаційної роботи з урахуванням особливостей об'єкта та предмета дослідження. Це дасть змогу студентам зосередити увагу на всебічному вивченні досвіду роботи підприємства та використовувати зібрані матеріали для написання кваліфікаційної роботи.

Орієнтовний перелік основних баз практик наведений в табл.1.

Таблиця 1

№	Назва організації
1.	АТ «Ощадбанк»
2.	АТ «Страхова компанія ARX»
3.	АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
4.	ТОВ «АККОРДГРУП»
5.	ТОВ «Діалог-Класік»

Також студенти мають право проходити практику на підставі клопотання з свого місця роботи, якщо вони працюють за спеціальністю.

3. Мета та завдання практики

Мета виробничої практики – забезпечити системну міждисциплінарну базову підготовку фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язування завдань предметної області діяльності; набути фахових компетентностей шляхом поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих студентами в університеті, набуття навичок практичної оцінки діючої системи організації фінансової роботи, із метою підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства, засвоєння студентами сучасних методів роботи підприємства (організації, установи); формування професійних умінь і навичок у прийнятті самостійних

рішень на посадах, що потребують кваліфікації бакалавра фінансів, банківської справи та страхування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньої програми 072.00.01 Фінанси і кредит.

Завдання виробничої практики:

– засвоєння діючої практики розподілу підприємства (організації, установи) на підрозділи і виконання функцій цими підрозділами; придбання навичок з проведення фінансових розрахунків основних показників діяльності; ознайомлення з основними формами звітності підприємства (організації, установи), інформаційним забезпеченням управлінських рішень, способами і методами передачі й обробки інформації; збір, обробка та аналіз фінансової інформації, вивчення основних норм і нормативів, які використовуються в фінансовій діяльності.

– дати критичну оцінку: системі організації фінансових відносин підприємства (установи, організації); методам фінансового планування й економічного стимулювання, що використовуються на підприємстві (в установи, організації); стану фінансового контролю й аналітичної роботи; методам мобілізації фінансових ресурсів підприємства (установи, організації).

– намітити напрямки удосконалення фінансової діяльності підприємства, установи, організації, фінансового контролю з метою збільшення об'єму фінансових ресурсів, що їм мобілізуються або надходять у його розпорядження, а також більш ефективного їхнього використання.

Завдання полягає у формуванні наступних компетентностей:

ДФК-1 Здатність до опанування практичних навичок статистичного аналізу економічних процесів у сфері фінансів, банківської справи та страхування, у нерозривному зв'язку з їх якісними характеристиками.

ДФК-2 Здатність аналізувати фінансові, кредитні та операційні ризики, обирати оптимальні способи управління ризиками.

ДФК-3 Здатність розв'язувати прикладні завдання в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ДФК-4 Здатність аналізувати корпоративну та банківську інформацію, а також біржову інформацію.

ДФК-5 Здатність до організації фінансів різних форм бізнесу в процесі створення та функціонування суб'єктів господарювання.

4. Результати навчання за виробничою практикою

В результаті проходження практики студент повинен

знати:

- організаційну та управлінську структури закладів і установ;
- специфіку роботи фінансових підрозділів та роль фінансиста на виробництві, його обов'язки та функції;
- законодавчу і нормативну бази, що регулюють діяльність даних структурних підрозділів;
- особливості та закономірності, що виникають у сфері фінансових відносин держави, господарств і населення, а також шляхи їх застосування у практичній діяльності;
- цілі, завдання, зміст і специфіку фінансової роботи підприємств різних форм власності, виду діяльності та галузевої приналежності;
- форми і методи організації фінансових відносин, здійснення розрахунків, оподаткування, кредитування, страхування та інвестування підприємств;
- порядок складання та затвердження основних фінансових документів підприємств.

уміти:

- організувати і систематизувати збір, аналіз первинних, вторинних, аналітичних даних, документів і спорідненої інформації для оцінки як загальної, так і внутрішньої діяльності підприємства, організації, установи;
- користуватися плановою, звітною та іншою документацією, що є на підприємстві, організації, установи;
- аналізувати результати фінансово-господарської діяльності підприємства, організації, установ згідно з техніко-економічними показниками;
- давати оцінку фінансового стану за даними фінансової звітності;
- самостійно виконувати розрахунки, необхідні для отримання результативної інформації за наявності обмеженого кола первинних даних;
- групувати, накопичувати й узагальнювати економічну інформацію, оцінювати якість і достовірність первинних і зведених фінансових документів та фінансової звітності;
- складати економічні звіти, акти, довідковий матеріал;
- досліджувати і критично оцінювати існуючі методи і форми розрахунків та платежів на підприємстві, організації, установи;
- шукати шляхи і обґрунтувати рекомендації для подальшого вдосконалення діяльності підприємства, організації, установи.

та досягти наступних **програмних результатів навчання:**

- ДПР-1** Застосовувати статистичні методи аналізу державних фінансів, банківської та страхової діяльності, фондової біржі, цінних паперів та фінансів галузей і суб'єктів національної економіки.
- ДПР-2** Ідентифікувати та оцінювати ризики суб'єктів фінансової діяльності, знання основних методів зниження ризику та вміння їх застосовувати.
- ДПР-3** Обґрунтовувати фінансові рішення і критерії оцінювання їх ефективності для різних видів організаційних структур бізнесу.
- ДПР-4** Вміння проводити аудит господарської діяльності підприємств та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.
- ДПР-5** Використовувати методи оцінки ефективності функціонування фінансово-кредитних установ.
- ДПР-6** Вміння використовувати знання з обліку та податкового законодавства, аудиту та економічного аналізу для управління податковим навантаженням, його регулювання, контролю повноти та правильності сплати податків до бюджету.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Підготовка загальної характеристики підприємства (бази практики) та його організаційної структури	40
Участь в установчій конференції.	2
Ознайомлення з програмою, завданнями, формами звітності з практики	8
Розробка індивідуального плану проходження практики	10
Вивчення нормативної бази, структури і основних напрямів діяльності бази практики.	20
Етап 2. Визначення та аналіз основних напрямів діяльності підприємства (організації, установи) як бази практики *	60
Дослідження та аналіз основних напрямів діяльності підприємства (організації, установи) – у органах Державної податкової служби України, в органах Державної казначейської служби України, у структурних підрозділах Пенсійного фонду України, у фінансових відділах підприємств, у страхових компаніях, в установах банків	60
Етап 3. Аналіз фінансового стану підприємства (організації, установи) як бази практики	40
Провести аналіз структури активів та оцінити зміни; проаналізувати обсяг і структуру власного капіталу та зобов'язань підприємства	20
Проаналізувати динаміку обсягу і структуру доходів, витрат та фінансових результатів підприємства	10
Зробити висновки щодо проведеного аналізу	10
Етап 4. Вдосконалення функціонування підприємства (організації, установи) як бази практики	40
Визначення основних проблем підприємства (організації, установи) за обраною темою дослідження в кваліфікаційній роботі та виконання індивідуального завдання	12
Формування пропозицій та формулювання шляхів покращення діяльності обраного підприємства (організації, установи) – бази практики)	10
Визначення можливості та ступеня впровадження сформульованих пропозицій	10
Підготовка до захисту і захист звітних матеріалів про проходження практики	8
Загалом	180

*

- у органах Державної податкової служби України: знайомство з основними напрямками роботи державної податкової служби, основи організації податкової роботи, облік платників податків, непряме оподаткування в Україні, оподаткування прибутку підприємств, майнове і ресурсне оподаткування, оподаткування доходів фізичних осіб, місцеві податки і збори, спрощена система оподаткування обліку і звітності суб'єктів підприємницької діяльності, відповідальність за порушення податкового законодавства;
- в органах Державної казначейської служби України: вивчення структури Держказначейства й функцій підрозділів, вивчення роботи відділу бюджетних надходжень і витрат Державного бюджету, вивчення роботи відділу бюджетних

надходжень і витрат місцевих бюджетів, вивчення роботи відділу бухгалтерського обліку й фінансової звітності;

- у *структурних підрозділах Пенсійного фонду України*: знайомство із правилами внутрішнього розпорядку управління Пенсійного фонду, його структурою, вивчення нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Пенсійного фонду, ознайомлення з організацією й напрямками роботи управління Пенсійного фонду, вивчення механізму надходження коштів від юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, освоєння інструментарію персоніфікованого обліку, ознайомлення й складання форм оперативної звітності;
- у *фінансових відділах підприємств*: з'ясувати характер діяльності підприємства й ознайомитися з уставом підприємства, організацією його діяльності, структурою підприємства, вивчити функції фінансового відділу підприємства і його взаємодію з іншими економічними службами; проаналізувати динаміку основних фінансових показників роботи підприємства за останні 3 роки, проаналізувати інвестиційну діяльність підприємства, розміри капітальних вкладень і джерела їхнього фінансування; вивчити форми кредиту, що використовуються підприємством; оцінити ефективність форм розрахунків, що використовуються для даного підприємства; взяти участь у розробці оперативних фінансових планів підприємства; дати оцінку методам фінансового контролю, що використовуються на підприємстві й внести пропозиції із вдосконалення організації фінансового контролю;
- у *фінансових органах Міністерства фінансів України*: вивчити організаційну структуру відділу, особливості складання бюджету міста, у тому числі міського бюджету й бюджету району в місті; організацію роботи з виконання місцевого бюджету; складання річного і помісячного розпису фінансування й асигнувань бюджету; порядок складання й затвердження кошторисів доходів і витрат розпорядників бюджетних коштів; організацію контролю за виконанням бюджету;
- у *страхових компаніях*: вивчити організаційну структуру, її внутрішні стандарти управління, планування й контролю діяльності відокремлених підрозділів і агентської мережі; виробити практичні навички здійснення основних видів операцій по обслуговуванню клієнтів, взаємодії зі структурними підрозділами компанії в процесі виконання поставленого завдання; проаналізувати показники роботи основної, фінансової та інвестиційної діяльності страховика, обґрунтувати рекомендації з удосконалення організації роботи компанії на окремих ділянках, розширенню її клієнтської бази й зміцненню стабільності в умовах конкуренції на страховому ринку;
- в *установах банків*: вивчити організаційну структуру банку, проаналізувати склад, структуру й динаміку ресурсів установи банку за останні три роки; освітити порядок формування власного капіталу банку; вивчити й проаналізувати операції, а також обсяги формування депозитних ресурсів банку й залучених банком коштів на міжбанківському кредитному ринку, а також інші форми запозичення; проаналізувати всі види кредитів, що надаються банком у динаміці за останні два роки, а також форми й види забезпечення банківських позичок; вивчити діючий механізм банківського кредитування й зробити аналіз складу, структури й динаміки кредитного портфеля банку.

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Перед початком практики студент має отримати: програму практики, індивідуальне завдання, щоденник з практики.

Перед початком проходження практики студент має пройти на кафедрі інструктаж з

техніки безпеки і охорони праці.

Після закінчення практики студент повинен подати на кафедру:

- щоденник з практики, підписаний керівником практики від підприємства та завірений печаткою підприємства;
- звіт про проходження практики (оформлений відповідно до стандарту);
- відгук керівника від бази практики (з рекомендованою оцінкою та печаткою підприємства).

6.2. Перелік індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання формується, виходячи із специфіки діяльності підприємства (організації, установи) – бази практики та теми кваліфікаційної роботи студента.

Зміст індивідуального завдання та порядок його виконання узгоджується з керівником практики. Завдання можуть бути пов'язані не лише з написанням кваліфікаційної роботи, а й з науково-дослідною роботою кафедри, підготовкою доповідей на студентську наукову конференцію, тощо.

Приклади індивідуальних завдань виробничої практики бакалаврів фінансів, банківської справи та страхування наведено у табл. 2.

6.3. Перелік обов'язків і прав студента

Студент зобов'язаний:

- вивчити програму практики та дотримуватися методичних рекомендацій щодо її виконання;
- своєчасно розпочати практику та завершити виконання її програми згідно з термінами, передбаченими графіком навчального процесу. Якщо підприємство (організація, установа), куди студент направляється на практику, з будь-яких причин не може забезпечити проходження практики, студент повинен у той же день повідомити про це кафедру;
- пройти вхідний інструктаж та інструктаж на робочому місці з охорони праці та техніки безпеки, суворо дотримуватися цих правил протягом терміну практики;
- підпорядковуватися діючим на підприємстві правилам внутрішнього розпорядку;
- за умови роботи на посаді виконувати всі функції, передбачені посадовою інструкцією;
- за умови проходження практики дублером виконувати доручені йому завдання, нести відповідальність за виконану роботу та її результати нарівні із працівниками підприємства. Адміністрація бази практики має право залучати студента до виконання (або участі у виконанні) професійних завдань і обов'язків;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати вказівки керівника практики від підприємства;
- не розголошувати комерційну таємницю та службову інформацію;
- систематично підбирати матеріал для звіту, виконання індивідуального завдання та кваліфікаційної роботи;
- гідно представляти Київський столичний університет імені Бориса Грінченка;
- наприкінці практики одержати характеристику-атестацію, скласти й подати звіт про її проходження для перевірки керівнику від кафедри, а також захистити його;

У разі проходження практики дистанційно, студент зобов'язаний виконувати в повному обсязі, якісно та своєчасно всі покладені на нього обов'язки, що перераховані вище, в форматі онлайн режиму, використовуючи наявні новітні інформаційно-комунікаційні технології та інструменти.

Студент має право:

- звертатися за консультаціями до керівників практики, начальників підрозділів, провідних фахівців, як в очній формі так, і в онлайн режимі;
- бути присутнім (очно або дистанційно) на виробничих нарадах, пов'язаних із удосконаленням фінансового управління підприємством (організацією, установою);
- користуватися правами члена трудового колективу, брати участь у громадському житті підприємства (організації, установи), обговоренні питань його діяльності на зборах, нарадах (очно або дистанційно).

Перелік індивідуальних завдань виробничої практики

Спрямування завдання	Зміст завдання
1	2
<p>База практики – страхова компанія</p> <p><i>Мета</i> – набуття ґрунтовних фахових навичок роботи у страховій компанії на основі систематизації основних бізнес-процесів страховика та вивчення специфіки їх реалізації.</p> <p><i>Завдання</i> – опанувати алгоритм здійснення основних бізнес-процесів страховика, а саме:</p>	<p>просування страхової послуги: вивчення та аналіз страхового ринку, розробка страхових продуктів та страхових тарифів, визначення основних каналів продажу страхових послуг, залучення клієнтів для укладання договорів страхування;</p> <p>– андеррайтинг ризику: узгодження умов укладення договору страхування на основі аналізу заяви клієнта, розгляд первинної інформації про ризик, факторний аналіз ризику, розгляд документів андеррайтером та прийняття рішення;</p> <p>– перестраховання: укладення генерального договору страховою компанією про співробітництво з перестраховальною компанією, формування пропозиції страховика про перестраховання відповідних ризиків перестраховиком, андеррайтинг ризику перестраховиком (визначення страхової суми та страхового тарифу);</p> <p>– укладення договору страхування: ознайомлення клієнта з правилами страхування та умовами договору, оформлення договору страхування (страхового полісу), сплата страхової премії;</p> <p>– формування та розміщення страхових резервів: розрахунок страхових премій за видами страхування, розрахунок страхових резервів, формування страхових резервів, розміщення страхових резервів у фінансові активи;</p> <p>– врегулювання збитків: реєстрація страхового випадку, складання звіту аварійного комісара, оцінка збитків за страховим випадком, прийняття рішення про виплату страхового відшкодування, реалізація права регресу та виплата частини збитків перестраховиками.</p> <p><i>Документи:</i> статут, установчий договір страхової компанії, ліцензія на здійснення страхової діяльності, страхове свідоцтво, страховий поліс, страховий сертифікат, страховий акт, договір страхування, договір про перестраховання, річний баланс страхової компанії, звіт про фінансові результати та їх використання.</p>
<p>База практики – територіальні підрозділи Державної податкової служби України (далі ДПСУ)</p> <p><i>Завдання:</i> ознайомитись і проаналізувати структуру та діяльність територіального підрозділу ДПСУ</p>	<p>охарактеризувати положення територіального підрозділу ДПСУ, його внутрішню організаційну структуру, характер діяльності; ознайомитись із розподілом обов'язків, посадовими характеристиками працівників підрозділів, наявними інструктивними та методичними матеріалами, які визначають і регламентують діяльність територіального підрозділу ДПСУ; розкрити основні функціональні напрями діяльності територіального підрозділу ДПСУ; ознайомитись зі станом правового забезпечення діяльності територіального підрозділу ДПСУ; проаналізувати динаміку і структуру надходжень прямих та непрямих податків (зборів, обов'язкових платежів) до бюджетів відповідного рівня по територіальному підрозділу ДПСУ за останні три роки; ознайомитись з елементами спрощеної системи оподаткування; проаналізувати динаміку та структуру надходжень від податкових платежів, що належать до спрощеної системи оподаткування, бюджетів відповідного рівня по територіальному підрозділу ДПСУ за останні три роки; дослідити порядок здійснення перевірок органами ДПСУ; розкрити сутність заходів,</p>

	що вжиті до платників податків, які порушили податкове законодавство.
1	2
<p>База практики – підприємство</p> <p><i>Мета</i> – набути навичок практичної оцінки діючої системи організації фінансової роботи на підприємстві, шляхом поглибленого вивчення та аналізу окремих видів діяльності підприємства (організації), зокрема інвестиційної, з метою підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства.</p> <p><u>Завдання:</u> опанувати алгоритм здійснення основних інноваційно-інвестиційних бізнес-процесів і операцій, а саме:</p>	<p>– розкрити напрямки аналізу інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, висвітлити сутність, завдання, систему показників оцінки складу, структури та динаміки інвестиційної діяльності підприємства, визначити об'єкти такого аналізу;</p> <p>– охарактеризувати послідовність та методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства за даними його фінансової звітності за період трьох років через застосування вертикального, горизонтального, динамічного та коефіцієнтного аналізу показників; репрезентувати у табличній формі зведені матеріали за період, що аналізується;</p> <p>– сформулювати та прописати комплексні висновки за матеріалами фінансової звітності щодо аналізу інвестиційної діяльності підприємства як засобу оцінки його інвестиційної активності.</p>
<p>База практики – корпорація (підприємство)</p> <p><u>Завдання:</u> ознайомитись і проаналізувати структуру капіталу корпорації (підприємства)</p>	<p>Охарактеризувати поняття вартості капіталу корпорації (підприємства) та розкрити її економічну сутність. Визначити вартість капіталу корпорації (підприємства) відповідно до основних моделей визначення вартості залученого та власного капіталу. Розкрити поняття структури капіталу та розглянути формування його структури з врахуванням особливостей кожної із його складових частин (розглянути динаміку загального обсягу і основних складових елементів капіталу у співвідношенні з динамікою обсягу виробництва і реалізації продукції). Визначити основні внутрішні та зовнішні джерела їх формування. Розрахувати їх питому вагу та охарактеризувати відповідний вплив на формування структури капіталу. На підставі отриманих даних побудувати модель оптимізації структури капіталу корпорації (підприємства) за критеріями мінімізації його вартості, мінімізації рівня фінансових ризиків, максимізації рівня фінансової рентабельності. Запропонувати кінцеве рішення щодо формування на найближчий плановий період показника «цільової структури капіталу» шляхом залучення фінансових засобів із відповідних джерел.</p>
<p>База практики – банк</p> <p><u>Завдання:</u> проаналізувати депозитну політику банку</p>	<p>Провести оцінку депозитної політики банку. Проаналізувати основні чинники, які впливають на формування та реалізацію депозитної політики банку. Оцінити депозитні операції в банку. Проаналізувати розміщення в банку депозитної бази в активні операції банку. Надати характеристику депозитних програм банку. Оцінити вплив чинників на процес формування та реалізації депозитної політики банку.</p> <p>Удосконалити систему управління якістю депозитних послуг банку. Здійснити прогноз рівня банківських ресурсів. Визначити вплив ресурсної бази на прибуток банку.</p>

6.4. Загальні аспекти керівництва практикою від університету

Поточний контроль і методичне керівництво виробничою практикою від університету здійснюють викладачі кафедри фінансів Київського столичного університету імені Бориса

Грінченка – безпосередньо в університеті або в режимі відео-конференції дистанційно та надають студентам-практикантам консультації. У невербальному контакті з керівниками практики від підприємства вони забезпечують належну якість її проходження відповідно до програми, контролюють за потреби зарахування студентів до персонального складу підприємства (організації, установи), забезпечення нормальних умов їх праці та побуту, проведення вхідного та на робочому місці інструктажу з охорони праці та техніки безпеки, виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку, систематично відвідують студентів на робочих місцях, здійснюють заходи щодо усунення недоліків, інформують завідувача кафедри фінансів про стан проходження практики, перевіряють зібрані студентами матеріали й ін.

У разі проходження практики в дистанційній формі, керівник практики від університету зобов'язаний здійснювати керівництво нею якісно, своєчасно та в повній мірі відповідно до її змісту, використовуючи наявні інноваційні засоби дистанційної комунікації та потрібне програмне забезпечення.

При цьому викладачі звертають увагу на обсяг і якість виконаної студентами роботи, своєчасність і правильність написання звіту з практики; надають методичну допомогу з питань програми практики, збору матеріалу для написання звіту та підготовки додатків до нього, виконання індивідуального завдання та проведення необхідної науково-дослідної роботи; консультують студентів з питань написання кваліфікаційної роботи.

6.5.Обов'язки керівника практики від бази проходження практики

Керівник практики від бази проходження практики повинен:

- 1) спільно з начальником відділу кадрів підприємства (організації, установи):
 - познайомитися із студентами (очно або дистанційно) і взяти участь в проведенні інструктажу з охорони праці та техніки безпеки;
 - узгодити графік та форму (очна або дистанційна) проходження практики на підприємстві;
 - узгодити план проведення теоретичних занять та екскурсій під час практики;
- 2) ознайомитися з програмою практики;
- 3) не менш, як один раз на тиждень перевіряти ведення щоденників та складання звітів студентів;
- 4) контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів;
- 5) контролювати виконання студентами правил внутрішнього розпорядку бази практики, вести або організувати ведення табеля її відвідування студентами;
- 6) ознайомитися із оформленими звітами студентів, надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

На заключному етапі проведення практики:

- 1) перевірити і підписати щоденники та звіти;
- 2) підготувати письмовий звіт про результати практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації та проведення.

При порушенні студентами-практикантами трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки тощо керівник практики від установи чи закладу має право відлучати від практики студентів. У таких випадках він повідомляє про порушення, що спостерігалися з боку студентів, керівникові практики від кафедри або надсилає повідомлення до Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

7. Оформлення й захист звіту про практику та критерії оцінювання результатів практики

Наприкінці практики студент подає на кафедру звіт – систематизований та оформлений підсумок роботи за період проходження практики. Звіт про практику повинен бути повним й

охоплювати всі напрями, включені в програму практики. У ньому повинні знайти відображення всі питання, які вивчав студент, а також розрахунки та економічне обґрунтування, виконане під час проходження практики. Викладення матеріалу повинно бути лаконічним і відображати самостійно виконані роботи з додаванням копій документів (всі бланки формо-документів повинні бути заповнені). Студент повинен володіти змістом цих документів, уміти пояснити їх.

У звіті варто дати характеристику всіх розділів завдання, використовуючи первинні матеріали бази практики. Обов'язковими повинні бути посилання на нормативні акти й інші документи, що регламентують її діяльність.

Оформлення звіту здійснюється за встановленою формою. Звіт повинен бути видрукований на білому папері (формат А4), використовуючи одну сторону аркуша.

Загальний обсяг звіту становить 30 сторінок (А4) друкованого тексту в текстовому редакторі WORD (шрифт 14, Time New Roman, інтервал 1.5). Абзацний відступ 1,25. Формули повинні бути оформлені з використанням редактору формул MS Equation 3.0. Індивідуальне завдання не входить у загальний обсяг звіту. Додатки до звіту повинні відповідати фактично вивченому матеріалу.

У текстовій частині необхідно відобразити всю фактично виконану роботу відповідно до програми.

Питання програми повинні бути розглянуті із наведенням конкретного практичного матеріалу, підтвержені відповідними розрахунками.

На початку текстової частини поміщають титульний аркуш (Додаток В), на якому ставиться підпис керівника від бази практики, закріплена печаткою, потім зміст - перелік розділів збігається із заголовками звіту.

На останній сторінці звіту практикант ставить свій підпис і дату закінчення написання звіту.

Звіт про практику повинен оформлятися в міру проходження окремих етапів. Не слід при написанні звіту переписувати законодавчий і інструктивний матеріал. Питання, передбачені програмою практики, слід описувати виключно із наведенням практичних прикладів.

Готовий звіт перевіряється й підписується керівником від бази практики, підпис якого скріплюється печаткою на титульному аркуші.

Одночасно зі звітом про практику студент повинен представити на кафедру щоденник, у якому заповнюються всі необхідні розділи. У щоденнику дається виробнича характеристика студента із вказівкою оцінки його роботи, підписана керівником від бази практики. Характеристика засвідчується печаткою. Крім того, студент повинен виконати й представити на кафедру індивідуальне завдання відповідно до тематики запропонованою керівником практики від кафедри.

Після рецензування керівником практики звіт підлягає захисту. Захист звітів по виробничій практиці приймає комісія, що складається з викладачів кафедри фінансів. До складу комісії, яка призначена завідувачем кафедрою, повинно входити не менше трьох викладачів. *Форму захисту звіту (очна або дистанційна) завідувач кафедри повідомляє заздалегідь студентам та членам комісії.*

Студент, що не виконав програму практики, одержав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється повторно на практику або розглядається питання про його подальше перебування в університеті.

Оцінювання рівня якості проходження практики майбутнього бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування здійснюють керівник практики від підприємства та кафедри разом з членами комісії із захисту відповідних звітів студентів на підставі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.

Оцінювання рівня якості здійснюється з використанням таких принципів: об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходів з урахуванням набутої системи типових універсальних і спеціальних професійних компетенцій.

Оцінка результатів захисту звіту з виробничої практики здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання рівня сформованості знань та вмінь, передбачених освітньо-

кваліфікаційною характеристикою. Критерії оцінювання захисту звіту з виробничої практики, які забезпечують максимальну оцінку:

- об'єктивне висвітлення стану підприємства (установи, організації);
- обґрунтування рішень та пропозицій відповідними розрахунками;
- повнота структури розрахунків (постановка задачі, розрахункова схема, рішення, оцінка рішення);
- наявність посилань на джерела інформації;
- відсутність дублювання, описового матеріалу, стереотипних рішень, що не впливають на суть та висвітлення отриманих результатів;
- загальна та професійна компетентність, лаконізм і логічна послідовність викладу матеріалу;
- якість оформлення;
- самостійність виконання.

Рівень якості виконання програми виробничої практики визначається за комплексною системою оцінювання: поєднання Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «Fх», «F») та системи за 100-баловою шкалою (Таблиці 3, 4).

Таблиця 3

Критерії оцінки захисту та якості оформлення звіту з проходження виробничої практики за 100-баловою шкалою оцінювання

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Чіткість постановки завдання проходження практики та обґрунтування шляхів її виконання в умовах конкретного підприємства (установи, організації)	до 5
Логіка викладеного матеріалу	до 10
Якість оформлення текстового матеріалу звіту	до 10
Якість та повнота додатків	до 15
Використання інформації про діяльність конкурентів, статистичних даних	до 10
Вдосконалення існуючих методик та методів аналізу	до 15
Повнота аналітичних розрахунків	до 10
Рівень реальності та аргументованості розробок і пропозицій. Можливість їх використання	до 10
Захист звіту та відповіді на запитання	до 15
Загалом	100

Таблиця 4

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	1-34

8. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996. №30. ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2010, № 50-51, ст. 572
3. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144
4. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України, 1991, № 49, ст.682.
6. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
7. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» 26.01.1993 № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
8. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
9. Закон України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» від 30.10.1996. №448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997, № 37, ст.237
11. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України, 1999, № 29, ст.238.
12. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 17 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2001, № 5-6, ст.30.
13. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 №1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
14. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» : Закон України від 23 лютого 2006 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
15. Закон України «Про інститути спільного інвестування» : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5080-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
16. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 4 лютого 2021 р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
17. Закон України «Про депозитарну систему України» від 06 липня 2012 року №5178-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page>

Допоміжна

1. Банківська система : підручник / М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
2. Банківські операції : навч. посіб. / Ушакова О. А. ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування, Відокремл. структур. підрозділ "Рівнен. фах. техн. коледж Нац. ун-ту вод. госп-ва та природокористування. Рівне : НУВГП, 2021. 226 с.
3. Баранова В. Г. Ефективний механізм страхування: методичні підходи до оцінювання. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2021. № 1. С. 127-134
4. Барна М.Ю., Руцишин Н.М. Розвиток банківської системи України у контексті державної політики відновлення економічного зростання : монографія. Львів: Растр-7, 2022. 407с.
5. Бондаренко П., Бондаренко В., Захаренко О. Особливості управління та формування фінансового результату банку. *Підприємництво та інновації*. 2020. №12. С.174–179.
6. Братюк В. Сучасний стан страхового ринку в Україні. *Таврійський науковий вісник. Сер. : Економіка*. 2022. № 12. С. 37-45.

7. Волощук М. Г., Матьола І. І., Карабін Т. О., Білаш О. В. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія. Ужгород : Вид-тво Олександри Гаркуші, 2021. 172 с.
8. Грошово-кредитна політика НБУ : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форми навчання спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / Ю. М. Бездітко, О. М. Посаднева ; Херсон. нац. техн. ун-т, Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 189 с.
9. Державний фінансовий контроль : підручник / О. А. Шевчук ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. 431 с
10. Долінський Л. Фінансовий ризик-менеджмент : навчально-методичний посібник. Київ : НаУКМА, 2022. 132 с.
11. Економіка банку : навч. посіб. / Мещеряков А. А. ; Ун-т митної справи та фінансів. Дніпро : УМСФ, 2020. 182 с
12. Журавка О. С., Кожушко І. О., Рябушка Л. Б. Процес управління страховим портфелем страхової компанії. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №9. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-02>
13. Ковова І., Шпирко О., Ківало Д. Фінансове управління в страхових компаніях. *Збірник наукових праць ДУІТ*. 2023. Вип. 54. С. 43–52.
14. Кужелєв М.О., Федина В.В., Щербина В.Ю. Напрями зміцнення фінансової безпеки підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економіка і управління*. 2022. №2. С. 73–78.
15. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №5, Том 1. С.221–228.
16. Мавлєва Д., Лиса О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-52>
17. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
18. Пілецька С. Т., Васюткіна Н. В., Білоус Н. П. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах економіки знань. *Бізнес Інформ*. 2024. №1. С. 241–248.
19. Ринок цінних паперів в питаннях та відповідях навч. посібник / Рамський А.Ю., Жукова Ю.М., Обушний С.М., К. ун-т ім. Б.Грінченка. 2021. 228 с.
20. Руцишин Н. М., Пелєх О. Р., Козак А. Р., Криворучко Н. М. Сучасний стан банківської системи України та перспективи її розвитку. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. №75. С.27-36.
21. Слав'юк Н. Р. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Н. Р. Слав'юк, С. В. Глущенко. Київ : НаУКМА, 2022. 206 с.
22. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с.
23. Бондар М.І., Ершова Н.Ю. Стратегічний управлінський облік ризиків: теоретичні та практичні аспекти. *Фінанси України*. 2019. № 2. С. 69-81.
24. Татарин Н. Б., Половко Д.М. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 83. № 4. С. 78–88.
25. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
26. Управлінський облік : підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т.І. Воскресенська, Н. О. Микитюк. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 672 с.
27. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. і перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
28. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях: навч. посібн. / укл. М.П. Фецишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 228 с.
29. Фінансовий ринок : навч. посіб. / Н. В. Трусова та ін. ; Тавр. держ. агротехнол. ун-т ім. Дмитра Моторного. Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2021. - 235 с
30. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 422 с.

ДОДАТКИ

Зразок оформлення листа про проходження практики
(за індивідуальним рішенням студента)

Декану факультету
економіки та управління
Осадчому В.В.

(прізвище та ініціали студента)
Група _____
Спеціальність _____
Форма навчання _____

Прошу дозволити проходження _____ практики в термін
(вид практики)

з « __ » _____ по « __ » _____ на базі _____
(повна назва закладу)

Керівник практики від _____
(повна назва бази практики)

(прізвище та ініціали, посада)

Погоджено:

(підпис керівника практики (прізвище та ініціали) від бази практики)

« __ » _____
(дата)

(підпис керівника навчального закладу) (прізвище та ініціали)

« __ » _____
(дата)

МП

(підпис студента)

« _____ » _____
(дата)

(Лист надсилається на факультет на ім'я декана за 1,5-2 місяці до початку практики.)

Щоденник практики студента

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

курс _____ група _____

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо – кваліфікаційний рівень «бакалавр»

Студент (ка) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

направляється на _____ практику в
(вид практики)

_____ (назва підприємства)

Термін практики: з _____ по _____ 20__ р.

Керівник практики від університету _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Печатка

Керівник практики від підприємства _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Прибув на підприємство

печатка " _____ " _____ 20__ р.

підприємства

_____ (посада, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Вибув з підприємства

печатка " _____ " _____ 20__ р.

підприємства

_____ (посада, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Відгук керівника практики від підприємства (організації, установи) з оцінкою роботи студента

ПІБ студента повністю

1. Актуальність і практичне значення виконуваної роботи

2. Позитивні сторони у роботі

3. Недоліки або дискусійні питання у роботі

4. Якість та повнота оформлення звіту з виробничої практики

5. Оцінка особистих якостей студента та отриманих практичних навичок

6. Загальна оцінка практики

Керівник практики

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(дата)

печатка

Зразок оформлення першої сторінки звіту про проходження практики

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ**

ЗВІТ

про проходження _____ практики
(вид практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

групи _____

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо – кваліфікаційний рівень «бакалавр»

База практики _____

(повна назва)

Керівник практики від бази практики _____

(посада, прізвище, ініціали)

Керівник практики від університету _____

(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений з оцінкою _____
(підпис керівника практики від університету)

«__» _____ 20__ р.

МП